

**BÆREKRAFT I
BERGINDUSTRIEN**

TSM – Bærekraft i bergindustrien

**Verifikasjonsprotokoll for å forhindre barne- og
tvangsarbeid**

TSM - TOWARDS SUSTAINABLE MINING - er et program som skal sikre åpenhet om bergindustriens bærekraftsarbeid. TSM inneholder en rekke indikatorer som skal hjelpe virksomheter til å oppfylle målsetninger innen definerte områder. Resultatene publiseres årlig og en ekstern revisjon av egenrapporteringen gjøres hvert tredje år.

FNs Bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Mange av indikatorene i TSM kan knyttes opp mot dette arbeidet og er dermed med på å bidra til nasjoners bærekraftsarbeid. Det er flere av FNs bærekraftsmål som kan knyttes opp mot indikatorene i denne protokollen, disse spesielt:

Disse tre kan også knyttes opp mot denne protokollen:

Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

TSM - VERIFIKASJONSPROTOKOLL

Dette er et verktøy for å forhindre bruk av barne³- og tvangsarbeid¹ som definert i konvensjonene 29, 138 og 182 til Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO). Disse omhandler henholdsvis tvangsarbeid¹, minstealder og de verste former for barnearbeid³.

Formål

Formålet med verifikasjonsprotokollen er å gi veiledning til medlemsforetak om verifikasjonskrav i forbindelse med å forhindre barne³- og tvangsarbeid¹.

Verifikasjonsprotokollen spesifiserer den generelle fremgangsmåten som brukes til å verifisere at prosesser er iverksatt for å sørge for at verken barne³- eller tvangsarbeid¹,

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

som definert i ILO-konvensjonene, forekommer ved virksomheten som deltar i TSM-programmet.

Som ved enhver vurdering av et styringssystem, kreves det profesjonell dømmekraft for å vurdere implementeringsgraden av en systemindikator og kvaliteten til styringsprosesser og -inngrep. Bruken av denne protokollen vil derfor kreve et visst kunnskapsnivå om revisjon og systemevaluering. Dette gjelder også kjennskap til og erfaring i fremgangsmåten for arbeidspraksiser, inkludert relevante forskrifter og regulatoriske krav. Denne protokollen definerer indikatorer for å kontrollere at barne³- og tvangsarbeid¹ ikke blir brukt. Protokollen må brukes i sammenheng med TSM-vilkårene for verifisering av tjenesteleverandører⁷.

TSM-forpliktelser i forbindelse med barne³- og tvangsarbeid¹

Som ledd i de retningsgivende prinsippene i TSM, forplikter Norsk Bergindustri medlemmer seg til å respektere rettighetene til ansatte og ikke engasjere seg i tvangs- eller barnearbeidspraksiser, som definert i ILO-konvensjonene 29, 138 og 182.

Nøkkelpunkter i ILO-konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid¹

[ILO-konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid](#)

Denne konvensjonen definerer tvangsarbeid som *alle former for arbeid og tjenester som utføres under tvang, og at den gjelder alle mennesker, uten unntak, og den understreker det presserende behovet for å avskaffe alle former for og varianter av tvangsarbeid.*

Nøkkelpunkter i ILO-konvensjon nr. 138 og 182 om barnearbeid

[ILO-konvensjon nr. 138 om minstealder](#)

Denne konvensjonen fastsetter krav om minstealder for barnearbeid. Konvensjonen fastsetter minstealderen for sysselsetting til 15 år og fastsetter videre en minstealder på 18 år for arbeid som etter sin natur eller de forhold det utføres under, sannsynligvis vil kunne sette unge menneskers helse, sikkerhet eller moral i fare. Typen arbeid som anses å kunne sette unge menneskers helse, sikkerhet eller moral i fare, blir spesifisert i nasjonale lover eller forskrifter eller av vedkommende myndigheter. Det finnes i ILO nr. 138 unntak som i noen tilfeller tillater sysselsetting av arbeidere under 15 år, men slike unntak gjelder ikke for bergindustrien. ILO-konvensjonen fastsetter også skadebegrensningstiltak som skal iverksettes når barnearbeid allerede finner sted, inkludert:

- å fjerne barn fra de verste former for barnearbeid og å sørge for deres rehabilitering og sosiale integrasjon.
- å gi adgang til gratis grunnutdanning og, så vidt mulig og hensiktsmessig, yrkesutdanning.

[ILO nr. 182 om verste former for barnearbeid](#)

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

Denne konvensjonen angir fire spesifikke typer av barnearbeid som anses å være den «verste formen» og krever at det iverksettes tiltak for å forebygge sysselsetting av barn i disse arbeidsformene. To av de fire verste formene for barnearbeid er relevante for bergindustrien:

- alle former for slaveri eller praksiser som ligner slaveri, som f.eks. salg og menneskehandel med barn, gjeldsslaveri og tvunget eller obligatorisk arbeid, inkludert tvungen eller obligatorisk rekruttering av barn til bruk i væpnet konflikt.
- arbeid, som etter sin natur eller de forhold det utføres under, sannsynligvis vil kunne sette barns helse, sikkerhet eller moral i fare.

Som ved barnearbeid, bygger ILO nr. 182 på at nasjonale lover og forskrifter bestemmer hva som utgjør arbeid som sannsynligvis vil kunne sette barns helse, sikkerhet eller moral i fare.

Verifisering av forpliktelser

Barne³- og tvangsarbeid¹ skal ikke forekomme i medlemsbedriftene og deres leveransekjeder. Her styres det ikke mot kontinuerlig forbedring slik som de fleste andre forhold som blir tatt opp gjennom TSM. Det er heller ikke hensiktsmessig å imøtegå barne³- og tvangsarbeid¹ ved å opprette en TSM-protokoll som fokuserer på administrasjonssystemer. I dette tilfellet er fremgangsmåten å fokusere på å sikre at forpliktelsen til å ikke benytte barne³- eller tvangsarbeid¹ overholdes og at slik overholdelse kan dokumenteres offentlig.

Ved den treårige eksterne revisjonen oppfordres det til å inkludere denne protokollen i alle TSM-verifiseringer som utføres for medlemmer av Norsk Bergindustri.

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

1. Forhindre tvangsarbeid

Krav

Medlemsbedrifter skal ha iverksatt prosesser for å hindre at tvangsarbeid¹ forekommer.

Verifiseringsinstrukser

Bestem ved hjelp av intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon hvorvidt:

1. Det er iverksatt prosesser som står i et rimelig forhold til risikoen for å hindre at tvangsarbeid¹ forekommer.
2. Det er iverksatt prosesser for å overvåke leveransekjeden⁷ i de tilfeller der det er identifisert en høy risiko for tvangsarbeid¹.

2. Forhindre barnearbeid

Krav

Medlemsbedrifter skal ha iverksatt prosesser som står i rimelig forhold til risikoen i de områder man har virksomhet. Disse prosessene skal sikre at ingen barn under 15 år sysselsettes og at barn under 18 år ikke må utføre arbeid som kan være til skade for deres sikkerhet, helse, utvikling eller skolegang (jmfør arbeidsmiljøloven kap.11).

Verifiseringsinstrukser

Bestem ved hjelp av intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon hvorvidt:

1. Det er iverksatt prosesser for å sikre at barn under 18 år ikke må utføre arbeid som kan være til skade for deres sikkerhet, helse, utvikling eller skolegang.
2. Det er iverksatt prosesser for å sikre at ingen barn under 15 år sysselsettes.
3. Det er iverksatt prosesser for å overvåke leveransekjeden⁷ i de tilfeller der det er identifisert en høy risiko for barnearbeid³.

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

VEDLEGG 1: OFTE STILTE SPØRSMÅL

1. Hvordan defineres tvangsarbeid i TSM?

TSM benytter definisjonen som nevnes i ILO-konvensjon nr. 29, Konvensjonen om tvangsarbeid, som definerer tvangsarbeid som *alle former for arbeid og tjenester som utføres under tvang, og at den gjelder alle mennesker, uten unntak, og den understreker det presserende behovet for å avskaffe alle former for og varianter av tvangsarbeid.*

2. Hvilke eksempler finnes det av prosesser som benyttes til å forebygge bruken av tvangsarbeid?

Noen av de vanligste prosessene for å forebygge bruken av tvangsarbeid inkluderer slike som:

- forhindrer urimelige restriksjoner av arbeidstakernes bevegelsesfrihet på arbeidsplassen og/eller ved innlosjering på stedet.
- forhindrer at originaleksemplarer av arbeidstakernes personlige papirer, som f.eks. ID-papirer, holdes tilbake.
- forbyr at det forlanges noen form for depositum, rekrutteringsgebyr eller forskuddsbetaling fra arbeidstakerne for utstyr, det være seg direkte eller gjennom rekrutteringsbyråer.
- utelukker praksis som hindrer arbeidstakerne i å si opp arbeidsforholdet etter rimelig varsel eller som fastsatt ved gjeldende lovgivning.

Når det undersøkes om det foreligger bevis for at disse typer prosesser er i iverksatt, er det viktig å se på risikonivået for at tvangsarbeid kan være et problem i det området som verifiseringen gjennomføres i.

I noen områder er tvangsarbeid et mye vanligere problem enn i andre. I disse områdene kreves det således strengere prosesser enn i områder der tvangsarbeid ikke utgjør en risiko.

3. Hvordan defineres barnearbeid i TSM?

TSM bruker definisjonen til ILO-konvensjon nr. 138, *konvensjonen om minstealder*. Denne konvensjonen fastsetter krav om minstealder for barnearbeid. Konvensjonen fastsetter minstealderen for sysselsetting til 15 år og fastsetter videre en minstealder på 18 år for arbeid som etter sin natur eller de forhold det utføres under, sannsynligvis vil kunne sette unge menneskers helse, sikkerhet eller moral i fare. Typen arbeid som anses å kunne sette unge menneskers helse, sikkerhet eller moral i fare, blir spesifisert i nasjonale lover eller forskrifter eller av vedkommende myndigheter. Det finnes i ILO nr. 138 unntak som i noen tilfeller tillater sysselsetting av arbeidere under 15 år, men slike unntak gjelder ikke for bergindustrien.

TSM innlemmer også ILO-konvensjon nr. 182, *om verste former for barnearbeid*, som angir fire spesifikke typer av barnearbeid som anses å være av den «verste formen», og krever at det iverksettes tiltak for å forebygge sysselsetting av barn i disse

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

arbeidsformene. To av de fire verste formene for barnearbeid er relevante for bergindustrien:

- Alle former for slaveri eller praksiser som ligner slaveri, som f.eks. salg og menneskehandel med barn, gjeldsslaveri og tvunget eller obligatorisk arbeid, inkludert tvungen eller obligatorisk rekruttering av barn til bruk i væpnet konflikt.
- Arbeid, som etter sin natur eller de forhold det utføres under, sannsynligvis vil kunne sette barns helse, sikkerhet eller moral i fare.

Som ved ILO nr. 138, bygger ILO nr. 182 på at nasjonale lover og forskrifter bestemmer hva som utgjør arbeid som sannsynligvis vil kunne sette barns helse, sikkerhet eller moral i fare.

4. Finnes det andre standarder relatert til bergindustrien som anses å være tilsvarende TSM når det gjelder barne- og tvangsarbeid?

Ja, selskaper som har fått revidert eller verifisert sine prosesser til forebygging av barne- og tvangsarbeid i henhold til en eller flere av følgende standarder, ansees å oppfylle kravene i TSM:

- IFC-ytelsesstandarder (International Finance Corporation)
- "Rådet for en ansvarlig smykkeindustri" (Responsible Jewelry Council)
- "Initiativet for forsvarlig sikkerhet i bergindustrien" (Initiative for Responsible Mining Assurance – IRMA)

5. Finnes det nyttige veiledningsdokumenter i forbindelse med forebygging av barne- og tvangsarbeid?

Når det gjelder implementering av prosesser til forebygging av barnearbeid, finnes det følgende nyttige veiledningsdokumenter:

1. UNICEFs håndbok om barnearbeid (Child Labour Resource Guide):
https://www.unicef.org/csr/css/Child_labour_resource_Guide_UK_NatCom.pdf
2. UNICEFs verktøy i forbindelse med barnerettigheter og bergverksdrift (Child Rights and Mining Toolkit):
https://www.unicef.org/csr/files/FINAL_Child_Rights_and_Mining_Toolkit_060217.pdf
3. ILOs veiledning for virksomheter om barnearbeid – forretningsvirksomhet under overholdelse av barnas rett til å ikke måtte utføre barnearbeid (ILO Child Labour Guidance Tool for Business - How to do Business with Respect for Children's Right to be Free from Child Labour):
http://www.ilo.org/ipecc/Informationresources/WCMS_IPEC_PUB_27555/lang-en/index.htm

Når det gjelder implementering av prosesser til forebygging av tvangsarbeid, har ILO utarbeidet et nyttig veiledningsdokument:

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

1. ILOs bekjempelse av tvangsarbeid – en håndbok for arbeidsgivere & foretak (ILO Combating Forced Labour – A Handbook for Employers & Business):
http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_101171.pdf

6. Hvordan blir ILO-konvensjonene om barnearbeid tilpasset den norske arbeidslovgivningen?

Dette blir ivaretatt i Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).
Kapittel 11. Arbeid av barn og ungdom § 11-1. Forbud mot barnearbeid.

7. Hvor langt opp i leveransekjeden bør et medlem av Norsk Bergindustri foreta undersøkelser om tilbørlig aktsomhet med hensyn til bruk av barne- eller tvangsarbeid?

For virksomhet i områder der det er liten risiko for bruk av barne- eller tvangsarbeid i leveransekjeden, kreves det ikke ytterligere prosesser for å overvåke denne.

For virksomheter som kjøper inn varer og tjenester fra områder hvor det finnes en risiko for barne- eller tvangsarbeid, bør det iverksettes tiltak for å evaluere og redusere risikoene for barne- og tvangsarbeid minst ett steg opp i leveransekjeden. En måte å dokumentere tilbørlig aktsomhet på er å innlemme standarder i forbindelse med barne- og tvangsarbeid i utvelgelsesprosessen og i avtaledokumentasjonen. I tillegg er det god praksis at virksomheten krever at leverandørene deres foretar den samme undersøkelsen om tilbørlig aktsomhet minst ett steg opp i deres leveransekjede.

Virksomheter som opererer i områder hvor det finnes en risiko for at barne- eller tvangsarbeid forekommer i leveransekjeden, oppfordres til å foreta grundigere vurdering av varens opphav.

8. Hvorvidt gjelder disse kravene for forskjellige nivåer i organisasjonen?

Som for alle TSM-protokoller, er denne verifiseringsprotokollen bestemt for virksomhet og rapportering skjer på virksomhetsnivå. Siden mange foretak styrer disse risikoene ved hjelp av kontrolltiltak på selskapsnivå, kan slike kontrolltiltak brukes som dokumentasjon for at disse kriteriene har blitt behandlet.

9. Hvilke metoder finnes det til verifisering av de ansattes alder?

Selskapets retningslinjer, forpliktelser eller personalprosedyrer kan brukes til å verifisere denne protokollen. Personalavdelinger har oversikt over ansattes alder. De som verifiserer kan også bekrefte enkelte aspekter ved protokollen ved å inkludere spørsmål i intervjuene om andre TSM-elementer. Dersom verifikatør befinner seg på stedet, kan de bruke observasjoner til å vurdere potensiell risiko for barnearbeid.

10. Hvilke metoder finnes det til verifisering av at tvangsarbeid ikke forekommer?

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

Selskapets retningslinjer, forpliktelser eller personalprosedyrer kan brukes til å verifisere denne protokollen. Arbeidsavtaler og lønnslipp vil kunne dokumentere arbeidsforholdet. Dersom verifikatør befinner seg på stedet, kan de bruke observasjoner til å vurdere potensiell risiko for tvangsarbeid.

11. I noen land vil det være vanskeligere å verifisere disse protokollene enn i land der arbeidsrett er godt utviklet og overholdes. Hvilke ytterligere tiltak bør det iverksettes for å verifisere at tvangsarbeid ikke blir brukt?

I virksomheter som benytter TSM forventes det at det utvikles prosesser som står i et rimelig forhold til risikoen. De som verifiserer bør forvente at prosessene er mer omfattende i områder med høyere risiko for barne- og tvangsarbeid. Dette kan bety at virksomheter har sterkere interne prosesser eller kontrolltiltak. I områder med liten risiko kan verifikatøren stole på prosessene, kontrolltiltakene og det regulatoriske rammeverket. Verifikatørene bør fokusere på hvorvidt prosesser eller kontrolltiltak har blitt utviklet, og bør se etter bevis for at de blir implementert.

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

VEDLEGG 2: TSM-SJEKKLISTE FOR EGENVURDERING

Forhindre barne- og tvangsarbeid

Virksomhetens navn:		Selskapets navn:	
Vurdert av:		Dato for innsending:	

Støttende dokumentasjon:	
Dokumentets navn	Lokalitet

Intervjuobjekter:			
Navn	Stilling	Navn	Stilling

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

VERIFIKASJONSPROTOKOLL FOR Å FORHINDRE BARNE- OG TVANGSARBEID

	SPØRSMÅL	J	N	BESKRIVELSE OG DOKUMENTASJON
INDIKATOR 1: FORHINDRE TVANGSARBEID				
Indikator 1	Er det iverksatt prosesser som står i et rimelig forhold til risikoen for å hindre at tvangsarbeid forekommer?			
	Er det iverksatt prosesser for å overvåke leveransekjeden i de tilfeller der det er identifisert en høy risiko for tvangsarbeid?			
	Dersom du har svart «Ja» på begge spørsmålene, oppgi et «Ja» for denne indikatoren. Hvis ikke, oppgi et «Nei».			
VURDERING FOR INDIKATOR 1			J / N: _____	

	SPØRSMÅL	J	N	BESKRIVELSE OG DOKUMENTASJON
INDIKATOR 2: FORHINDRE BARNEARBEID				
Indikator 2	Er det iverksatt prosesser for å hindre at barn under 18 år må utføre arbeid som kan være til skade for deres sikkerhet, helse, utvikling eller skolegang? Departementet kan i forskrift bestemme hva slags arbeid som er omfattet av dette forbudet og om listeføring av arbeidstakere under 18 år.			
	Er det iverksatt prosesser for å sikre at ingen barn under 15 år sysselsettes?			
	Er det iverksatt prosesser for å overvåke leveransekjeden i de tilfeller der det er identifisert en høy risiko for barnearbeid?			
	Dersom du har svart «Ja» alle tre spørsmålene, oppgi et «Ja» for denne indikatoren. Hvis ikke, oppgi et «Nei».			
VURDERING FOR INDIKATOR 2			J / N: _____	

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar

Du finner mer informasjon om TSM på:

Norsk Bergindustri:
www.norskbergindustri.no

The Mining Association of Canada:
www.mining.ca/tsm

Den internasjonale TSM-nettsiden:
<https://tsminitiative.com/>

Reproduksjon av denne publikasjonen til utdannings- eller ikke-kommersielle formål er tillatt uten skriftlig samtykke fra Norsk Bergindustri/Mining Association of Canada, forutsatt fullstendig kildehenvisning. Reproduksjon av denne publikasjonen til videresalg eller andre kommersielle formål er ikke tillatt uten forutgående skriftlig samtykke fra Norsk Bergindustri/Mining Association of Canada

©2019 The Mining Association of Canada. Varemerker, inklusive, men ikke begrenset til Towards Sustainable Mining®, TSM® og designet til buefiguren og den diamantformede firkantfiguren, er enten registrerte varemerker eller varemerker til The Mining Association of Canada i Canada og/eller andre land.

ⁿ Se ofte stilte spørsmål og svar